

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. . . . . 4 rals al mes.
Fora. . . . . 14 » trimestre.
Un número sol. . . . . 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Pianos. - Afincacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

LA CATALANA

SOCIETAT DE SEGURS CONTRA L' INCENDI Y LAS EXPLOSIONS

A PRIMA FIXA,

domiciliada en Barcelona: Dormitori de S. Francesch, n.º 5.

EN LA CASA DE SA PROPIETAT.

Tant per son capital y reservas, que es de **30 milions**, com per esser l' única societat en un tot catalana de las de la seua indole, ha merescut la confiansa del públich y sobre tot dels catalans amants de la terra, que no volen cercar fora de casa lo que en sa casa tenen de tota garantia, de manera que comptant 32 anys de vida en 31 Desembre 1896 tenia assegurats capitals que suman

550.741,848.06 PESSETAS

y ha pagat per 4.413 sinistres

5.803.943'11 PESSETAS.

Son Director es **D. Ferran de Delás**, ex- diputat á Corts, Abogat y propietari.
LA CATALANA se troba representada en totas las poblacions importants d' Espanya.
En aquesta ciutat dirigirse á **D. Antoni de P. Capmany. - S. Joan, n.º 43.**

MES LLISSONS DE MÚSICA

Vàrem preguntar al mestre alemany Richard Strauss si li agradaria conèixer algunas mostrars de la nostra música popular catalana; va respondre que sí, y, sense més explicacions ni compliments, vàrem acom-

panyarlo á la casa del Orfeó Catalá en hora en que sabíam estava en Millet ab la secció d' homes de dit Orfeó ensajant pera preparar la seva assistencia al Concurs Internacional d' Orfeons de Nissa.

Va serli presentat en Millet. Aquest, ab la seva natural sinceritat y ab aquella deplorable desconfiansa en sí mateix que congria la guerra d' envejetas á que 's veuhen aquí sotmesos los músichs de veritable valer, va dirli que hauria de pendre la bona voluntat y no més que la bona voluntat ab que li cantarian alguna cosa de la terra, y Strauss va respondre donant mostrás de la cortesia propia de tota persona ben educada, pero sentantse ab un cert ayre de resignada consideració que ben á las claras manifestava lo pobre efecte que li havían fet en Millet, que encara sembla un noy gran, y tota aquella colla d' orfeonistas d' aspecte senzill, molt joves gayrebé tots, bona cosa d' ells ab tot l' aspecte d' haver sortit totjust del aprenentatge.

Y va comensar l' Orfeó cantant *La Brema* de Clavé. Ja desde 'ls primers compassos va alzar Strauss nerviosament lo cap, va obrir uns ulls com unas taronjas, y va quedar ab tota l' atenció fixada en aquellás valentas harmonías d' una música tan ingénua com superbament cantada. Al arribar á n' aquella cansoneta immortal, exclamava Strauss, com pera sí mateix:—Qué bonich es aixó!—Al venir després aquella entrada tan expressiva *Carrega, carrega, carrega...* lo músich alemany deya ja cridant:—;Magnífich! Aixó no pot cantarse ja millor.—Y al final, després de la especie de *terantela* ab que acaba *La Brema*, després d' aquella esbojarrada bellugadissa de veus, que va sortir viva y ajustada com segurament may va poguer gosarla lo mateix Clavé, l' home ja no va poguer aguantar més, y va aixecarse, y va corre á abraçar á Millet, desfentse en alabansas de tot l' Orfeó.

Tornavam á seure pera sentir altres cosas y comensava l' Orfeó á cantar *La filla del marxant*, que encara estava dihentnos Strauss:—Pero 'l vostre Millet es tot un artista! Es que no vos podeu arribar á figurar lo cabal de talent, de paciència y de bon gust que representa arribar á lograr aquesta calitat de veus tan expressivas y una tan delicada manera de matisar al costat d' entonacions tan valentas y brillantíssimas.—

L' Orfeó continuá cantant moltras més cosas: *La Cansó dels Aucells*, *De bon matí*, *L' Emigrant* l' *Ave Maria* de Victoria... ¿qué sé jo? Y quan tots estavam ja drets pera dirnos adeu, va preguntarli 'l bo d' eu Millet á Strauss.—Diheu, mestre: ¿vos sembla si podém anarhi al Concurs Internacional de Nissa sense fer un mal paper?—¿Pero no heu de poguer?—va respóndreli 'l músich alemany.—¿Com á Nissa? A Alemanya vos voldria veure jo. Estich segur de que tant vosaltres com la vostra música tindrian allí un éxit extraordinari. Avuy mateix escriuré á Wolf, l' empresari dels concerts, sobre la hermosa troballa que he fet á casa vostra.—Y avantsantse á una petició que pugnava per sortir de la boca d' en Millet, va afegir:—Voleu cantar alguna cosa meva? Jo vos enviaré un coro á setze parts que tinch compost, que 'm sembla que farà per vosaltres?—

Ja al peu de la escala, va acostàrsem un dels caps d' ala del Orfeó pera dirme á cau d' orella:—¿Voleu dir que totas las ditas d' aquest home son alguna cosa més que compliments? ¿Voleu dir que no s' ha burlat una mica de nosaltres?—

Ni vaig tenir esma per respóndreli. La llissó de Strauss no havia fet cap efecte. L' apocament maléfich del nostre temperament desconfiat y rezelós no 's donava per vensut. ¡Es ben trist aixó! Tot lo de casa 'ns sembla res; no més te valor pera nosaltres lo de fora casa. Sembla que á cap terra com la nostra escauhen tan be aquellas paraulas que Jesús Nostre Senyor va dir en terra de juheus:—Ningú pot ser profeta en la patria seva.—

Y en cap ram de la activitat de la nostra terra passa aixó com en lo ram dels músichs. Basta que un músich catalá s' enlayri una mica pera que totseguit las serpetas de la enveja barroera y de la desconfiansa vergonyosa se li cargolin per las camas pera ferlo caure. Y 's necessita tota la fé, tota la bona fé y tota l' energia d' un Millet ó d' un Nicolau pera mantenirse fermes en mitj del sofriment de las fibladas verinosas de la gent del ofici y de las despreciativas insinuacions de certa gent que 's te per ilustrada; perque 'ls efectes d' aquellas envejas y d' aquellas desconfiansas son encomanadissos, y arriban fins á corsecar totas las iniciativas y tota la confiansa que pujan tenir en lo propi valer artistas ben apreciables. Lo poble, lo poble ingénuo y sá de cor es lo que devegadas s' encarrega de fer justicia. Seguí ja 'l nostre poble ab conmovedor entussiasme las petjadas del immortal Clavé, y encara deyan aquella gent del ofici y aquella gent de la burgesia *ilustrada*:—Psé!... en Clavé!...

*
* *

Y va tornar triomfant l' Orfeó Catalá de Nissa. Al baixar del tren y al estrenyer en mos brassos á n' aquell cap d' ala desconfiat del Orfeó, lo primer que va dirme va ser aixó:—Tenia rahó Strauss.—Havia sigut necessari pera tenirne la certesa, que ho hagués dit ab sos aplaudiments repetits y ab sas aclamacions entussiasmas més gent de fora: la gent de Nissa.

Avesats los nostres orfeonistas al carácter aixut de la gent de per aquí, que sempre sembla que 's dongui vergonya d' estimular al mérit ab sas alabansas; ensopida y retreta, sempre ab la por de fer un paper ridícul, no se 'n sabian avenir los del Orfeó de trobar á Nissa aquella gent tan franca y oberta, tan alegre y tan falaguera que per tot arreu los omplia d' atencions; aquells homes que per carrers y plassas aplaudian sempre al trobar l' Orfeó y 's treyan respectuosament los barrets al passar la *Senyera*; aquellas senyoretas rialleras y agraciadas que per l' *Avenue de la Gare*, al sortir triomfants los orfeonistas del Concours, los enviavan petons y s' arrenca van las flors del pit pera oferirlashi.

Ells, que van anar á Nissa, no sols sense una mala recomanació, sino sense conéxehi á ningú, veyan allí festosament enlayrat son mérit de

que aquí tants de paysans seus los havian fet dubtar; ells, que tenian tanta por d' amidar sas forsas ab aquells grans y *royals* orfeons belgas de 140 cantants, veyan que tota aquesta grandesa y tota la *royauté* no significavan res devant seu, perque ells ne sabian tanta ó més de música, y obtenian lo gran premi de la lectura á primera vista que aquestos tenian ja per segur; (1) ells, que mitj tremolavan pensant en los grans avensos musicals y en lo gust refinat del extranger, veyan que la música que 'ls orfeons estrangers cantavan no tenia, en general, ni cap ni peus, ni podia compararse ab la nostra del gran Clavé que ells portavan al lloch d' honor y que deixava confosos y admirats á tots: á tot lo públich, als orfeons rivals y fins al Jurat internacional que 'ls demanava las partituras de tan bella música...

Veritablement havia de ser extraordinaria la sorpresa. Y al recordar las batallas qu' havian hagut de donar aquí, en sa propia terra, pera poguer anar endevant, entre las burlas descaradas dels uns y las trabetas solapadas dels altres, per forsa havian de veure en la feta de Nissa una gran lliissó: lliissó pera ells que d' ara en avant tindrán ja més confiança en si mateixos; lliissó pera 'ls nostres músichs y aficionats carts de vista que no saben trobar art de bebó més que en lo del estranger; lliissó, en fi, pera la nostra bona societat, tan superficial com encongida, que pensa encara que aquestas cosas dels artistas son cosas de vagamunderia y passatemps, y que, ab tots los elements d' un benestar que Deu n' hi do, no sab ni tantsols divertir-se.

Sembla que ara ja no se 'n riuran més los músichs de *salon ó di camera* y la gent conspícua de *nuestra sociedad más distinguida*, de que l' «Orfeo Catalá» canti *Lo Noy de la mare* ó be 'ls *coros ordinariis* d' en Clavé, perque ara á Fransa, *nada menos* que á Fransa, la terra d' ahont nos ve tot lo més *chic* y de bon gust, han dit que aquestos cants del «Orfeo» tenen molt valor artístich, y s' han entussiasmat ab ells, y fins los han demanat pera cantarlos. ¿Quí ho havia de dir? !Sembla mentida! ¿Y aixó de que 'ls nostres xeixanta coristas se 'n haigin emportat lo primer premi en competència ab los *royals* 140 cantants de Bruselas? ¿Y lo de que 'l Jurat internacional hagi acordat concedir un diploma honorífich y fora del Concurs al nostre Lluís Millet, tan jove, y tan... de casa? ¿Quí ho havia de dir?

Los que fa temps que havém vist l' «Orfeo» una de las glorias més

(1) Lo *Diario de Barcelona* d' ahir va publicar una noticia copiada de *Le Petit Niçois* de la que 's desprenia que l' Orfeo Catalá no havia obtingut aquest primer premi, sense pendrers tant sols la pena, avans de publicar la noticia, d' arribarse al vehí local de dit Orfeo á preguntar si era aixó veritat ó mentida, ni adonarse de que 'l mateix *Petit Niçois* de l' endemà publicava 'l fallo del Jurat ab la declaració de que l' Orfeo Catalá havia obtingut aquest primer de la lectura á primera vista. Son *cosetas* aquestas que justifican lo tò general d' aquest article y que no tenen de produhir altre efecte que fer riure á la gent seria.

llegítimas del art catalá, y que havém bregat sempre al dret pera que la gent se 'n fes cárrech, sufrint las invectivas dels que maliciosament suposavan que las nostras rahons eran no més que rahons d' amitat, havém de donarnos per satisfets ab l' amorosa, entussiasta y brillantíssima rebuda que l' poble de Barcelona feu al «Orfeo Catalá» la nit del darrer dimecres al retornar triufants los nostres orfeonistas del Concurs Internacional de Nissa.

Y dels nostres músichs de la mena dels mossegayres no hi ha per qué preocupársen gayre. Per aquesta gent del ofici no hi ha llisons que hi valguin. Lo de Nissa no significa res. De la mateixa manera que la gent castellanisada de per aquí continuarà preferint lo *Coro de Angeles* del genero *chico* á tots los *coros* del «Orfeo Catalá», ells continuarán preferint... qual-sevol cosa, á que se enlayri y glorifiqui á un musich de talent veritable, y continuarán dihent á qui vulga escoltarlos:— Psé!... En Millet!...—

E. SUÑOL

(De La Renaixensa.)

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants del dia.—S. Andreu apostol.—S. Castúlo y Eufrepes mar.—S. Maura y Sta. Justina verge y mr.—S. Troyá, bisbe.—S. Constanci confessor y S. Zossim.

La missa en honor de S. Andreu.

La Epistola és del cap. X del apostol S. Pau als Romans; diu que tots los que invocan á Deu ab Fé serán salvos.

Lo Evangeli es del cap. IV de S. Mateu. Refereix com Jesucrist cridá per que 'l seguissin, als pescadors, que després sigueren S. Pere, S. Andreu y los fills del Zebadeo. S. Jaume y S. Joan.

Parroquia de S. Felú.—Continuan las cuarenta horas; A dos quarts de vuyt missa en lo Carme per D. Eusebi Verdell á la mateixa hora á S. Joan per D. Joan Gorina y Borrell; de dos quarts de vuyt á dos quarts de nou en lo S. S. se dirán missas aniversari de D.ª Josefa Matas Vda. de Capella.

Demá 's comensarán los exercicis espirituals de la Conferencia de S. Vicents de de Paul y Academia Católica. Será l' orador lo Rt. P. Vicents Valls de la Companyia de Jesús. Los actes serán cada vespre á un quart de vuyt y la conclusió lo dia de Imaculada.

Parroquia de la Concepció.—A las sis missa per D. Baldomero Velazquez y á las set per D. Francisco Vila.

NOVAS

D'umenge á la nit nostre company D. Pau Colomer doná la conferencia anunciada, en lo Centre Catalá, exposant las impresions rebudas en lo viatge á Nissa acompanyant l' Orfeo Catalá, en representació dels catalanistas d' aquesta ciutat.

Las familias y socis qu' assistiren á la sessió íntima, quedaren agradablement complascudas de las ben ensopgadas descripcions de nostre company qui anotá al paper un munt d' impresions personals que retra-

tan fidelíssimament las costums, lo terror, la naturalesa de la Fransa catalana coneguda per Provensa.

Un d'aquestos días tindréu lo gust d'insertarla íntegra en aquestas planas.

Lo Butlletí del Círcol Tradicionalista d'aquesta ciutat al parlar del *meeting* federal celebrat al Euterpe, estampa una afirmació que no podem deixar-la passar sense protesta.

En bonhora que no vaigi assistir al *meeting*, en bonhora que digui de 'n Laporta lo que tal vegada no hauria dit si hagués assistit com semblava natural tractant-se del objecte que movia al partit federal sabadellenc, pero no podem, encare que sols sia dit per mortificar al orador federalista, deixar en peu la afirmació de que son *Senyor*, D. Carlos, siga 'l tipo que recorda nostres Berenguers y Jaumes.

A l'home que ha regat ab la sanch de tants infelissos lo terror espanyol sols per atrapar una corona, no 's pot, no 's deu, sens cometre una profanació, compararlo als egregis Comptes Reys de nostra gloriosa historia.

Será 'l tipo que 's vullga 'l seu *Senyor*, pero per l'amor de Deu, no confongui ni profani venerables figuras de la llibertat de Catalunya.

Si te amor lo Butlletí á nostra historia, si te carinyo per sas gestas heróicas, per sos Reys inolvidables, no 'l faigi aborrir al poble catalá comparantlos ab qui tants trastorns nos ha portat ab sa guerra fraticida.

Y recordi sempre que á la rassa del seu *Senyor* devém la pèrdua de la llibertat de Catalunya.

La companyia de sarsuela del Sr. Riuhet, posá en escena lo diumenge passat en lo teatro Euterpe, *Las Zapatillas* que obtingué un regular desempenyo y *Las Escopitas*, sarzueleta nova en aquesta ciutat, molt xistosa, en la que hi está admirablement en son paper lo reputat actor senyor Daina, demostrantho aixís la numerosa concurrencia que l'aplaudi en varis pasatjes. Per final va representarse la coneguda sarzueleta *Los Cocineros* que també va obtindre un bon desempenyo y fentse aplaudir lo senyor Daina en los *couplets* satírichs-humorístichs que cantá en lo segon cuadro.

La orquesta y coros bastant bé.

La empresa prepara per las festas de la Fira *Cuadros disolventes*, sarzuela nova en aquesta ciutat y en la que hi prent part un coró de noys y noyas.

Avuy deu celebrar sessió de primera convocatoria nostre Ajuntament.

Demá dimecres tindrà lloch en nostra Audiencia lo Judici oral que per la causa d'aquest Jutjat se segueix contra Magi Ribera.

Lo Centre Industrial y 'l Círcol Federal preparan grans balls per los dias de la vinenta Fira; igualment en lo Ateneo l' element dramátich prepara una extraordinaria funció.

Lo passat diumenge morí en aquesta ciutat, després de llarga malaltia, la Sra. D.ª Jacinta Benessat y Folch, germana de nostres distingits amichs don Francisco de Paula y don Jaume, als que doném nostre més sentit pésam per la pèrdua qu' acaban de sufrir.

Deu tinga en sa santa gloria á la piadosa difunta.

La funció que debía donar lo dissapte passat la «Agrupació Cervantes» en lo teatro d' aquest nom, tingué que suspendrers per causas imprevistas, anunciantse per lo passat diumenge á la tarde. Se posá en escena lo drama catalá *La bolva d' or* y la pessa *Mala nit*, essent molt aplaudits tots los joves aficionats que hi prengueren part.

La concurrència va ser molt escassa.

Lo diumenge á la tarde tingue lloch en lo teatro de la Associació de Catòlichs la representació del aplaudit drama de Frederich Soler, titolat *Or y la comedieta Pel y á repel* per la Secció Lírica dramática de la esmentada Associació.

La concurrència sortí complertament satisfeta, essent molt aplaudits los aficionats que hi prengueren part.

Hem sentit á dir que en lo Vapor Grant del Cotó s' hi ha de instalar una máquina de vapor de quatre cents cavalls de forsa que está construhintse en los Tallers del *Nou Vulcano* de Barcelona.

En tal cas fora aquesta la máquina de vapor mes potent de Sabadell.

Celebraríam que 's confirmés la noticia per lo que afecta á la importancia industrial de nostra població, y per lo lloable esperit proteccionista de bona lley que revela 'l fet de escullirse pera tan seria instalació una máquina de construcció catalana.

Lo Centre Federalista de Barcelona ha enviat lo següent telégrama:

«Excm. senyor President Consell Ministres.—Madrid.—Tan federal avuy com sempre, aquest Centre se complau en apladir al Govern presidit per V. E. per haver concedit á nostras Antillas la seva autonomia.

Llástima gran que no se 'ns hagi escoltat avans. Aplicada la autonomia política y administrativa á aquell territori quan nosaltres ho demanavam, nos haurian estalviat duas guèrras que han extingit duas generacions de nostra joventut peninsular y gastat rius d' or que 'ns han empoibrit y arruinat.

Recordí V. E. al rebre nostre aplauso desinteresat que las demás regions espanyolas suspiran també per la seva autonomia política y adminis-

trativa y pensí que no será just ni equitatiu concedirla als que la han demandada ab las armas á la má y negarla als que la solicitan per medis pacífichs.

Pel Centre Federalista de Barcelona.—Lo President, Prats.—Lo Secretari, Albas.»

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 29, 10 m.—La Cambra de Comers y 'l Circol d' Hisendats de l' Habana han telegrafiat al Ministre d' Ultramar que mentres se concedeixi la autonomia aranzelaria, se comprometen á assegurar un marge protector als productes peninsulars d' un 40 ó 50 per cent. En Moret ha contestat felicitantlos per sa actitud y n' ha donat compte tot seguit á las Corporacions econòmicas de Barcelona.

Diuen de New-York que al saberse los decrets concedint la autonomia á Cuba s' han resolt molts cubans emigrats á retornar á l' isla. També 's diu que la Junta revolucionaria 's troba dividida per esser molts los que creuhen arribada l' hora de regoneixer la legalitat concedida per Espanya á la antiga colonia.

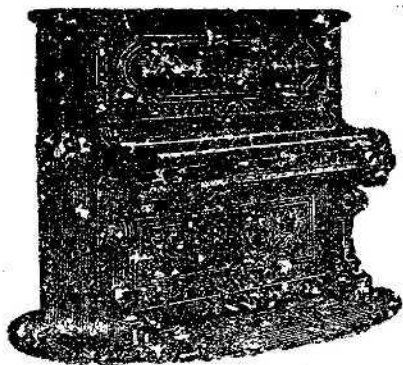
Madrid, 29, 6 t.—En lo Consell de demà tractarán los ministres del efecte causat á provincias per la concessió de la autonomia. També 's parlará de la intenció que tenen las Diputacions forals de demanar se concedeixin franquicias autonómicas á sas provincias respectivass.

Los acorts presos en la reunió de's carlins, probablement los publicarà demà «El Correo Español».

Hi há espectació per saber com se rebrán á Cuba las reformas autonómicas.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'10 d.
» á la vista.	33'43 p.
París. » » »	32'60

Pianos nous y assegurats de tot defecte de construcció per 5 anys. Los nous se venen desde **150 dures** y son construits ab march de metall, bona pulsació y candeleros dobles.

Pianos usats n' hi hán 5 pera vendre, á preus econòmichs.

Aquesta casa s' encarrega de tota classe de afinacions y reparacions.

— DIRIGIRSE A —

JOAN COMAS FAURA
Rambla, 93. — SABADELL